

VIRKSOMHETSPLAN 2020-2021

AGDER OG TELEMARKE BISPEDØMMERÅD OG AGDER OG TELEMARKE BISKOP

Bispedømmets overordnede målsetting er å være en lokal forankret folkekirke i alle lokalsamfunn i Agder og Telemark. I alle sokn skal det avholdes gudstjenester og kirkelige handlinger, og det kristelig liv skal næres og styrkes. Gudstjenesteliv, trosopplæring, samfunnsengasjement og rekruttering er strategiske målområder.

Virksomhetsplan for Agder og Telemark bispedømmeråd og for Agder og Telemark biskop tar utgangspunkt i de hovedmål som her er beskrevet, erfaringer fra tidligere år, spesielle utfordringer man ser for 2020-2021 samt de til enhver tid gjeldende økonomiske betingelser virksomheten må forholde seg til.

Særlige utfordringer for 2020-2021

Regnskapstallene viser at de økonomiske ressursene blir utnyttet til fulle. Samtidig er de økonomiske rammene redusert og de vil reduseres ytterligere. En stram budsjettamme ligger således til grunn for utarbeidelsen av virksomhetsplanen.

Personalområdet

Mens tendensen for tidligere var at presteskaper i Agder og Telemark hadde en høy gjennomsnittsalder i forhold til resten av landet, har det gradvis skjedd en utvikling slik at alderssammensetningen nå speiler landsgjennomsnittet. Alderssammensetningen viser at det blir en økt avgang for alderspensjon i presteskaper de kommende årene. Søkere til stillinger er stort sett tilfredsstillende for vårt bispedømme, men vi merker oss at flere stillinger nå har én eller få kvalifiserte søkere. Bispedømmet har en langsiktig strategisk satsning, hvor nærkontakt med de ulike utdanningsinstitusjoner har vist seg formålstjenlig, samt god oppfølging av VTP/VTVT-studenter. Dette arbeidet anses enda viktigere fremover da stadig større årskull av prestene går over i pensjonistenes rekke. Likeledes vil arbeidet med å få prestene til å stå lenger i tjenesten være et viktig fokusområde. Videre vil det fortsatt være fokus på å rekruttere kvinner til preste- og lederstillinger.

Det menighetsrettede arbeidet

Årsrapportene for 2019 viser at den nedadgående tendensen for gudstjenestedeltakelse og dåp har snudd i Agder og Telemark bispedømme. Dette gjør oss optimistiske med tanke på virkningen av strategisk satsning. Statistikken viser også at det er store innbyrdes forskjeller mellom de ulike menighetene. Det er derfor behov for å vite mer om hvordan noen menigheter lykkes i å øke oppslutningen mens andre har tilbakegang.

Det er også viktig å trekke fram det menighetslivet som foregår mellom søndagens gudstjenester. Kirken har en oppgave i møte med dagens mediebilde av kirken, om å formidle kirkens virksomhet

gjennom uken. Hverdagskirken vil kanskje bli mer og mer viktig etter som weekendsamfunnet knyttet opp mot ferie og fritid vokser.

Fokuset på unge voksne uten barn må innarbeides i planen for neste år.

Strategisk mål 1: Gudstjenestelivet blomstrer

Den norske kirke feirer gudstjenester fordi vi er en bekjennende, åpen, tjenende, og misjonerende kirke som vil bringe mennesker til tro. Gudstjenestelivet vil aldri kunne blomstre uten evangelieforkynnelse og sakramentsforvaltningen. Det siste tiåret er det en stabil nedgang i oppslutningen om gudstjenester og kirkelige handlinger av gudstjenestelig karakter (gravferd og vigsel). Målet er å snu denne trenden ved å jobbe kontinuerlig med gudstjenestens form og innhold. I tillegg har Agder og Telemark «Gudstjenesten i 100» som særlig satsingsområde, der målet er å ha gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse på 100 i bispedømmet.

Resultatmål	Risiko	Tiltak	Ansvar
Vekst i antall deltakere på gudstjeneste. Indikator: Gudstjenestedeltakelse	Høy gjennomsnittsalder på «faste gudstjenestedeltakere» Manglende planlegging	Satsingsområdet «Gudstjenesten i 100» med fokus på: -strategisk arbeid, kommunikasjon, langtidsplanlegging. Økt fokus på å nå unge og barnefamilier	Biskop/prost og Kirkeliv
	Grunnordninger avviker og har dårligere kvalitet enn vedtatte liturgier	Følge opp revisjon av lokale grunnordninger, inkludert prostivise kurs	Biskop/prost og Kirkeliv
	Manglende faglig utvikling for kirkemusiker og prest	Fagdager, EVU, biskopens møte med kirkemusikere	Personal og Kirkeliv
	Trosopplæringen, ungdomsarbeidet og diakonien blir ikke en integrert del av gudstjenestelivet	Rådgivning, revisjon av trosopplæringsplaner, diakoniplaner og Ungdomskirken	Kirkeliv
	Menighetene når ikke ut med informasjon og få ansatte har informasjon som spesifikt ansvarsområde	Delta i nasjonal satsing «Kirken på nett» I større grad prioritere fagfeltet informasjonsrådgivning	Kirkeliv

Flere velger kirkelig vigsel. Indikator: antall vigsler	Økt konkurranse fra livssynsnøytrale og humanistiske tilbud	Informasjon om kirkens tilbud, delta i nasjonal kampanje Kirken på nett	Kirkeliv
Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe. Indikator: antall gravferder	Kirkelige ansatte ikke godt nok kjent i lokalmiljøet	Rådgivning, fokus på relasjonsbygging	Prost, Personal
Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet. Indikator: Antall menigheter med samisk språk i gudstjenestelivet	Få lokale initiativ	Det utarbeides et gudstjenesteoppsett/oppsett for andakter med forslag til bønner, sanger/salmer og liturgiske ledd som sendes ut til alle menigheter i god tid før samisk nasjonaldag 6. februar. Domkirken, Skien og Trefoldighet kirker utfordres spesielt.	Kirkeliv

Strategisk mål 2: Flere søker dåp og trosopplæring

Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabilt godt i bispedømmet, og oppslutningen om dåp var økende i 2019 etter flere år med jevn nedgang. Det kontinuerlige faglige og relasjonelle arbeidet i menighetene er avgjørende for at medlemmer og andre skal søke dåp og trosopplæring. Biskopens og bispedømmerådets viktigste oppgave for å nå dette strategiske målet, er å bidra til at det skapes levende menigheter der ansatte og frivillige har gode relasjoner i lokalmiljøet.

Dåp er hovedsatsingsområde både i Den norske kirke og Agder og Telemark bispedømme, og det blir et sentralt mål å fortsette den gledelige utviklingen i antall dåp i bispedømmet.

Resultatmål	Risiko	Tiltak	Ansvar
Oppslutning om dåp holdes oppe. Indikator: Antall døpte barn	Utdaterte nettsider	Delta i nasjonal kampanje om dåp og gjennomgang av menighetenes nettsider	Kirkeliv
	Ingen i menigheten har informasjon som ansvarsområde	Rådgivning og webinar	Kirkeliv
	For få gudstjenester tilgjengelig for dåp	Rådgivning og webinar	Kirkeliv
			Kirkeliv

	Lite fokus på dåp for ungdom og voksne. For lite fokus på betydningen av ansatte synlig i lokalmiljøet.	Informasjonskampanje og rådgivning	
Oppslutning om trosopplæringstiltakene er stabil Indikator: Deltakelse i utvalgte landsomfattende tiltak	Prest ikke tilstrekkelig involvert i trosopplæringen Høyt arbeidspress, lite faglig utvikling Manglende bevissthet om trosopplæringsplan	Fokus på trosopplæring i samtaler prost-prest og visitaser Rådgivning, fagdager, biskopens møte med undervisningsansatte Oppfølging, rådgivning og godkjenning av plan	Biskop Personal og Kirkeliv Kirkeliv
Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe. Indikator: Konfirmerte av døpte 15-åringer	Lite attraktive undervisningsformer Dårlig informasjon om konfirmasjonsåret i forkant. Mangel på kontinuerlig ungdomsarbeid kan redusere oppslutningen om konfirmasjon og ikke minst trosopplæringstiltakene etter konfirmasjon.	Overføre kunnskap om prosjektet «Ønsket og elsket» til andre steder i bispedømmet Rådgivning om variert undervisning, særskilt leirvirksomhet	Biskop/prost og kirkeliv Kirkeliv

Strategisk mål 3: Kunst- og kulturuttrykk er en del av kirkelivet

I kraft av å være en kulturåpen folkekirke er kunst- og kulturuttrykk en sentral og naturlig del av kirkelivet.

Resultatmål	Risiko	Tiltak	Ansvar
-------------	--------	--------	--------

Vekst i antall deltakere på konserter og kulturarrangement Indikator: Antall deltakere	Menighetene kjenner ikke til og/eller får ikke del i støtteordningene som finnes innen kultur og kirkemusikk.	Informasjon om støtteordninger og rådgivning i søknadsprosess.	Kirkeliv
Flere åpne kirker Indikator: Antall åpne kirker	Kirkene oppleves stengt utenom faste aktiviteter	Kartlegge menigheter som vil kunne tilby åpne kirker, særskilt i byer og nær pilegrims mål Delta i nasjonal kampanje i forkant av Allehelgen	Kirkeliv Kirkeliv

Strategisk mål 4: Kirken engasjerer seg i samfunnet

Dette strategiske målet innbefatter flere resultatmål enn de som er vedtatt av kirkemøtet for perioden.

Resultatmål	Risiko	Tiltak	Ansvar
Flere menigheter med diakonal betjening. Indikator: Andel menigheter med diakonal betjening	Sviktende kommuneøkonomi Eventuell nedgang i egenfinansiering grunnet økonomisk nedgang Manglende faglig påfyll	Rådgivning og dialog med ansatte i menighetene. Fokustema under besøk med kommunen ved visitas Rådgivning og kursing om givertjeneste/ gaveinntekter Fagdager, veiledning og oppmuntring av diakonansatte. Revisjon av diakoniplaner.	Kirkeliv og biskop Kirkeliv Kirkeliv
Flere menigheter tilbyr mangfold og fellesskap til nye i Norge Indikator: Antall menigheter med tilbud ifm integreringsarbeid	Manglende fokus på inkludering og tilrettelegging	Rådgivning og dialog med diakoner og andre ansatte Dialog og samarbeid med aktuelle organisasjoner	Personal og Kirkeliv Kirkeliv
Arbeid med religionsdialog styrkes.	Religionsdialog blir et lite prioritert område	Delta i nasjonalt forum Dialog med STL og FTL i bispedømmet om	Kirkeliv Kirkeliv

Indikator: antall fora for religionsdialog		lokale initiativ for økt fokus på religionsdialog	
		Dialog- og økumeniske samtaler prioriteres på visitas	Biskop
Kirkens digitale nærvær øker. Indikator: Antall SoMe-kanaler. Antall følger pr kanal og poster pr uke pr kanal.	Den økte tilstedeværelsen på nett blir kun midlertidig under koronakrisen.	Rådgivning vedrørende menighetenes hjemmesider	Kirkeliv
		Delta i nasjonal satsing	Kirkeliv
		Erfaringsdeling om koronakrisen og veien videre	Biskop
Kirken er synlig på flere arenaer i det offentlige rom. Indikatorer: Antall artikkeltreff på "Dnk" i radio, TV, print, nettaviser. Antall frokostseminarer/ annet. Antall/omfang av rekkevidde og eksponering for de ulike sosiale mediene som benyttes.	For ensidig fokus på indrekirkelig arbeid/arrangement	Kronikker etc fra biskop	Biskop
		Media kontaktes ifm visitas	Biskop/prost
		Utfordre proster/prester til å ta kontakt med lokalmedier	Kirkeliv
Samarbeidet kirke-skole styrkes. Indikator: Antall barnehage- og skolegudstjenester	Forståelsen av at et livssynsnøytralt samfunn betyr fravær av religion i barnehage/skole	Spre informasjon om gode kirke-skole-tiltak	Kirkeliv
		Skole- og barnehagebesøk under visitas	Biskop
		Dialog med rektorer og skoleiere	Biskop/Kirkeliv
		Jevnlig kontakt med utdanningsdirektørene	Biskop
Antall misjonsprosjekter opprettholdes og misjonsengasjementet styrkes. Indikator: Antall misjonsprosjekter og totalt innsamlede midler	Misjon blir lite prioritert blant råd og ansatte	Innsamlingskampanje med fokus på menighetenes misjonsavtale	Kirkeliv
	Koronakrisen retter et ensidig fokus mot menighetens egen økonomi	Oppfølging av menighetsråd og utvalg	Kirkeliv
Menighetenes miljøengasjement øker. Indikator:	Manglende prioritering blant andre gjøremål	Besøk i prostiene med fokus på Grønn menighet	Kirkeliv

Antall grønne menigheter	Manglende registrering av allerede gode tiltak og initiativ	Kontinuerlig rådgivning, dialog + besøk i prostiene	Kirkeliv
Kirken skaper trygge rom. Indikator: Deltakelse i arbeid mot undertrykking og alle former for vold og overgrep	Manglende fokusområde	Fremme arenaer for å samtale om grenser, makt og seksualitet	Kirkeliv

Strategisk mål 5: Flere finner sin plass i kirkelig arbeid

Resultatmål	Risiko	Tiltak	Ansvar
Rekruttering til vigslende stillinger styrkes Antall vigslinger	Kirken fremstår ikke som et relevant jobbmarked Manglende oppfølging av gruppen «second career»	Informasjonsturne Deltakelse på jobbmesser Delta i nasjonale kampanjer. Prioritere VTP/VTVT Oppfølging av aktuelle kandidater	Personal Personal og kirkeliv
Flere engasjeres til frivillig tjeneste i kirka. Indikator: antall frivillige	Færre blir i frivillig arbeid over tid Frivillige blir ikke tilstrekkelig verdsatt av ansatte/råd Bispedømmet og menighetene tar ikke hensyn til ulike frivillighetstyper	Webinar om frivillighet Prosjekt økte gaveinntekter Rådgivning Arbeide frem mot KM-sak om frivillighet	Kirkeliv Kirkeliv Kirkeliv
Kirkelige medarbeidere trives i jobben. Indikator: medarbeiderundersøkelsen	Høyt arbeidspress Samarbeid mellom arbeidsgiverlinjene i kirka	Oppfølging av medarbeiderundersøkelsen, fokus på to tiltak i hvert prosti Fokus på ABV Dialog med kirkevergene (kontaktmøter o.l)	Personal og prostene Personal Biskop, stiftsdirektør
Tilbud for unge i menighetene styrkes. Indikator: Antall deltakere på tilbud for 13-17 år/18-30 år.	Ungdomsarbeidet blir en «satellitt» i menighetene Få ungdom i hver enkelt menighet	Rådgivning og oppfølging av ungdomsarbeidere UT-konferansen	Kirkeliv Kirkeliv

Strategisk mål 6: Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon

Resultatmålet for 2019-2021 har for Den norske fokus på kirkevalget som ikke er aktuelt i 2020/2021. Agder og Telemark bispedømmeråd og Agder og Telemark biskop har av den grunn andre resultatmål.

Resultatmål	Risiko	Tiltak	Ansvar
Styrke samhandlingen mellom ulike ledd i organisasjonen Indikator: Grad av samhandling	Manglende kommunikasjon mellom ulike organer og ledd i organisasjonen, som Bispedømmerådet, Menighet- og Fellesråd, og mellom Bispedømmerådet og Ungdomsrådet. Geistlige representant i menighetsråd eller fellesråd har uavklart rolleforståelse	Kontaktmøter og samlinger med kirkevergene Fellesmøte mellom BDR og Ungdomsrådet. Utarbeide enkel opplæring i rolleforståelse for prestene	Stiftsdirektør BDR og UR Personalavdelingen
Ungdomsdemokratiet styrkes	Få ungdom engasjert i kirkedemokrati	UT-konferansen	Kirkeliv